

cjeline, kao i odnosi što nastaju između željezničkih transportnih poduzeća. Stoga je za početak tečenja roka zastare potraživanja željeznice prema stranci odlučan dan kad je potraživanje objektivno nastalo, a ne dan kad su ga željeznička transportna poduzeća, koja ulaze u zajednicu jugoslavenskih željeznica /čl.1 ZPŽ/ kao dijelovi cjeline, između sebe regulirala.

Činjenica što je u ovom spornom slučaju tužitelj doznao tek 13.I 1965. da su nastali troškovi za koje ga je ZTP Varaždin teretio, stvar je koja se tiče samo tih poduzeća, ali se ne tiče tuženika, prema kojem ona u odnosima što nastaju povodom izvršenja ugovora o prijevozu robe predstavljaju cjelinu.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 23.VI 1966.

Vijeće: Gabro Badovinac, Zvone Rihtman, Petar Koceić

Prijevoz kamionom - Špediter - Sklapanje ugovora - Vozarova odgovornost - Klausula s kojom vozar preuzima na sebe odgovornost za štetu za koju po zakonu nije odgovoran - Utvrđivanje težine robe od vozarove strane prilikom preuzimanja na prijevoz - Špediter koji je s vozarom sklopio ugovor o prijevozu ovlašten je na tužbu iz prijevoznog ugovora - Špediter ne mora dokazati da je svom komitentu nadoknadio štetu za koju tuži vozara - Ako vozar izvrši ugovor koji je sklopio njegov punomoćnik, ne može se pozivati na okolnost da mu sadržaj ugovora nije bio poznat - Vozar se može ugovornim klauzulama obvezati da će nadoknaditi štetu za koju po zakonu nije odgovoran - Vozar je dužan prilikom preuzimanja robe na prijevoz utvrditi tačnu težinu tereta, a sud nije dužan provoditi dokaz o tačnosti vaganja

Tužitelj je špediter koji je sa zastupnikom tuženog vozara sklopio ugovor o prijevozu. Stranke su ugovorile da će tuženik prevesti 100 tona kave iz Rijeke, kamionima, u razna mjesta u Jugoslaviji, uz navedene uvjete u ugovoru, a pored ostaloga uz uvjet da će tužitelj snositi 50% razlike u težini koja bi se pojavila na određištu uslijed prirodnog kala robe. Tužitelj zasniva svoj zahtjev upravo na tako utvrđenoj razlici kod raznih primalaca.

Tuženik se usprotivio tužbi tvrdnjom da je spornu uglavu za njega potpisala neovlaštena osoba, a da je ta uglava i sama po sebi nedopuštena, jer vozar ne odgovara za razliku nastalu prirodnim kalom robe u toku prijevoza.

Pobijanom presudom prvostepeni sud je udovoljio tuženom zahtjevu utvrdivši da su manjci /razlike/ uredno utvrđjeni,

a da su parnične stranke osporenom uglavom u stvari podijelile između sebe riziko gubitaka koji bi nastali zbog kalam u toku prijevoza. Samu uglavu prvostepeni sud smatra valjanom.

Protiv presude žali se tuženik zbog svih razloga iz čl. 342 Zpp, a posebno da je prvostepeni sud propustio utvrditi da tužitelj nema aktivne legitimacije jer nije pretrpio štetu koju je utužio, nadalje što nije utvrdio da je do razlika došlo i zbog lošeg vaganja, i konačno što nije utvrdio da kalo ne može teretiti prijevoznika, tim više što je u konkretnom slučaju uglavu potpisala osoba koja na to nije bila ovlaštena. Predlaže stoga da viši sud pobijanu presudu preinači i tužitelja s tužbenim zahtjevom odbije.

Drugostepeni sud je potvrdio presudu prvostepenog suda s ovih razloga:

Nije sporno da je tuženik izvršio prijevoz s kojih je došlo do spora na temelju ugovora s tužiteljem, koji kao špediter zaključuje prijevozne ugovore u vlastito ime, pa je legitimiran na isticanje svakog zahtjeva protiv vozara, koji zahtjev izvire iz neurednog ispunjenja ugovora. Prema tome tužitelj je aktivno legitimiran da od tuženika zahtijeva naknadu štete za manje predanu količinu, na koju mu se tuženik ugovorom obvezao. Ne stoji uostalom da tužitelju nije nastala šteta dok sam nije svome klijentu podmirio konstatirani manjak, nego je dovoljno da mu je nastala obveza da ga podmiri. Prema tome neosnovan je žalbeni razlog da tužitelj nema aktivne legitimacije.

Činjenica je da je tuženik ispunio ugovor od 10.X 1962, pa ne može poreći da mu je sadržaj ugovora bio poznat. Bila mu je stoga poznata i uglava o naknadi 50% razlike zbog kalam, pa kad je unatoč tome ugovor ispunio, tada ne može naknadno tvrditi da je tu uglavu potpisala osoba koja nije bila na to ovlaštena. Pri tome valja reći da sporna uglava nije zaključena posebno od ostalih ugovornih uglava, nego čini cjelinu s ostalima ugovornim uglavama, pa je cijeli ugovor potpisala u ime tuženika samo jedna osoba.

Ne stoji ni navod da je sporna uglava nedopuštena. Leži u dispoziciji stranaka da pitanje snošenja odnosno podjele rizika reguliraju kako im to u danom slučaju odgovara, pa vozar nije nikakvim zakonskim propisom spriječen da preuzme obvezu za naknadu razlike do koje bi došlo prirodnim kalom za vrijeme prijevoza, a koja ga inače ne bi teretila. Isto tako je neosnovan i žalbeni razlog da je sud bio dužan izvoditi dokaze o utvrdjenju pravilnosti vaganja, jer je u uputnoj stanici bio upravo tuženik onaj koji je u vlastitom interesu bio dužan utvrditi tačnu težinu robe koju preuzima na prijevoz, a što inače potvrđuje prevoznom is-

pravom. Što se tiče utvrđivanja težine na odredišnim stanicama, iz odnosnih zapisnika koji su priloženi parničnom spisu se vidi da su sastavljeni u prisutnosti tuženikovih šofera prilikom predaje tereta.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 9.VI 1966.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Albert Verona, Petar Koceić

Prijevoz stvari morem - Postojanje dvaju ugovora za jedan prijevoz - Odustanak od ugovora - Brisovna klauzula - Plaćanje polovine vozarine - Ako su stranke za jedan prijevozni posao zaključile dva ugovora s tim da se drugi primjenjuje od jedne usputne luke do luke odredišta, klauzule pojedinog ugovora primjenjuju se za onaj dio puta za koji se dotični ugovor odnosi - Ako je u ugovoru navedeno da naručitelj ima pravo odustati od ugovora kad ga brodar obavijesti da u ugovoreno vrijeme brod neće moći stići u luku ukrcaja, naručitelj koji primi takvu obavijest ima pravo, u skladu s uvjetima ugovora, od ugovora odustati, ne čekajući da brod stigne u luku ukrcaja i da preda pismo spremnosti - Naručitelj koji prije početka ukrcaja odustane od ugovora dužan je platiti polovinu ugovorene vozarine ako među strankama u ovom pogledu nije nešto drugo ugovoreno - Ako je ugovorena brisovna klauzula, naručitelj koji odustane od ugovora u skladu s tom klauzulom nije dužan platiti polovinu vozarine

Tužitelj naručitelj prijevoza navodi da je 2.XI 1965. zaključio s tuženikom vozarom ugovor o prijevozu tereta ugljena iz luke Berdjansk /SSSR/ u Livorno /Italija/ prema uvjetima tipskog ugovora Sovcoal 1962, uz vozarinu od N.din. 226.100.- Tuženik je odustao od ugovora prije ukrcaja broda, a pozvan da plati polovinu ugovorene vozarine odbio je isplatu. Tužitelj stoga ustaje tužbom, kojom na osnovi čl.24 Zakona o ugovorima o iskorišćivanju pomorskih brodova zahtijeva isplatu polovine ugovorene vozarine i troškova postupka.

Tuženik se odupire tužbi, jer je o istom teretu među strankama zaključen i ugovor o prijevozu prema uvjetima tipskog ugovora Gencon za relaciju Solun /Grčka/ - jedna luka na zapadnoj obali Italije, uz istu vozarinu, a prema čl.13 istog ugovora smatra se obvezanim samo na plaćanje stvarne štete. Takvu međutim tužitelj nije pretrpio, jer je umjesto ugljena iz Berdjanska izvršio prijevoz željeza iz Ždanova /SSSR/ u jednu luku na zapadnoj obali Italije. Tuženik stoga predlaže da sud tužitelja s tužbenim zahtjevom odbije uz naknadu parničnih troškova.